

NORDISKA
MUSEET

YTTRANDE
2016-08-30

Dnr 1.3-175/16

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande om promemorian "En museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige" (Ku2016/03165/KL)

Stiftelsen Nordiska museet är inbjuden att lämna synpunkter på en promemoria med titeln "En museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige".

Stiftelsen Nordiska museet (NM) är generellt positivt inställd till bredare regeringsuppdrag till museer inom ramen för en pluralistisk museipolitik. NM:s grundinställning är att ingen kulturinstitution i dag ska ha patent på Sveriges historieskrivning. Tvärtom är det viktigt för ett demokratiskt samhälle att historieskrivning och historieförmedling formuleras och utvecklas av många olika aktörer och expertinstitutioner i syfte att utveckla olika infallsvinklar på Sveriges förflutna och samtid, och därmed både bredda och höja kvaliteten i det offentliga samtalet.

Utöver denna principiella hållning har NM tre övergripande synpunkter, som är kort sammanfattade nedan.

1. Enligt promemorian är syftet med förslaget om en nationell museimyndighet "med ansvar för hela den historiska utvecklingen i Sverige, från äldsta tid tills i dag" uttryckligen "inte att återuppliva 1800-talsidén om ett nationellt museum för hela 'kulturhistorien'[...] men att [den nya myndigheten ska] bli nationell på ett nutida sätt" genom nya perspektiv med historiebruk i centrum.

NM vill framföra att ett statligt initiativ att skapa "en museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige" knappast kan ses som annat än just en återupplivning av 1800-talets nationalromantiska föreställningar om existensen av en 'nationell kulturhistoria', oavsett om nya perspektiv och intentioner om "nutida sätt" tillförs. Man skulle därför kunna hävda att grundtanken med förslaget strider mot intentionen i förslaget och kan förefalla antikverad i det tjugoförsta århundradet.

2. Promemorian föreslår, att myndigheten Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska museet (LSH) införlivas i Statens historiska museer (SHMM). Motiveringarna för förslaget om en sammanläggning är:

- att "det saknas en central museimyndighet som har både uppgiften och förutsättningarna för att belysa Sveriges historia från äldsta tid till idag."
- att underlätta för den nya myndigheten att "ur ett reflekterande perspektiv belysa framväxten av Sverige som nationalstat under modern tid, med allt vad det inneburit av politiska konflikter, sociala rörelser, identitetskamp och kulturproduktion."
- att underlätta för den nya myndigheten att "bli nationell på ett nutida sätt: den [myndigheten] bör spegla historiebrukets utveckling och de processer av nationsformering som legat till grund för att hur vi idag uppfattar Sverige och svenskhet."
- att underlätta för den nya myndigheten att "förhålla sig till hela den historiska utvecklingen kronologisk sett samt ges bättre förutsättningar för att använda sig av alla kulturella uttrycksformer i sin verksamhet (arkeologiskt material, föremålssamlingar, konstnärliga verk etc)."

LHS förvaltar monarkiska samlingar samt privata slott och palats tillhörande några av Sveriges rikaste familjer. NM hade därför gärna sett en mera fyllig motivering för hur LHS' samlingar ska kunna förstärka SHMM i förhållande till de nya historieperspektiv som föreslås i promemorian.

3. Enligt promemorian bör en sammanläggning av LSH och SHMM kunna ge vissa effektiviseringsvinster. Promemorian hänvisar vidare till museiutredningen "Ny museipolitik" (SOU 2015: 89) som framhåller "att från ett strikt förvaltningspolitiskt perspektiv kan sammanslagningar i större myndigheter få positiva konsekvenser för regeringens hantering av den omfattande styrningen på kulturområdet".

NM tillstyrker att en sammanslagning av LSH och SHMM bör kunna ge öka effektiviseringen från en förvaltningssynpunkt, men NM vill samtidigt påpeka att förslaget om en myndighets-sammanslagning inte utgår från en önskan om effektiviserings- och hanteringsvinster utan från en önskan om att skapa en museimyndighet med ett förnyat uppdrag och inriktning.

SAMMANFATTNING

NM ser generellt positivt på ett bredare uppdrag till SHMM inom ramen för en pluralistisk museipolitik, men ser en fara med förslaget om en "museimyndighet för hela den historiska utvecklingen i Sverige" i det tjugoförsta århundradet. NM hade dessutom gärna sett en fylligare motivering till hur en sammanslagning mellan LSH och SHMM ska leda till att de föreslagna nya historieperspektiven ska kunna utvecklas.

Detta remissvar har tillkommit efter beredning i en arbetsgrupp med ett flertal medlemmar från Nordiska museets ledning och har avstämts med ordföranden i Stiftelsen Nordiska museets nämnd, enligt uppdrag.

Sanne Houby-Nielsen
Styresman för Nordiska museet